

Premijera **Kugla glumišta** u Teatru &TD

Juna nult genera

Piše: **Bojan Munjin**

U predstavi "Cefas" o pobuni zagrebačke omladine protiv austrougarskog režima, Damira Bartola Indoša prvenstveno zanima duh otpora u mediokritetskom društvu kakvo je naše

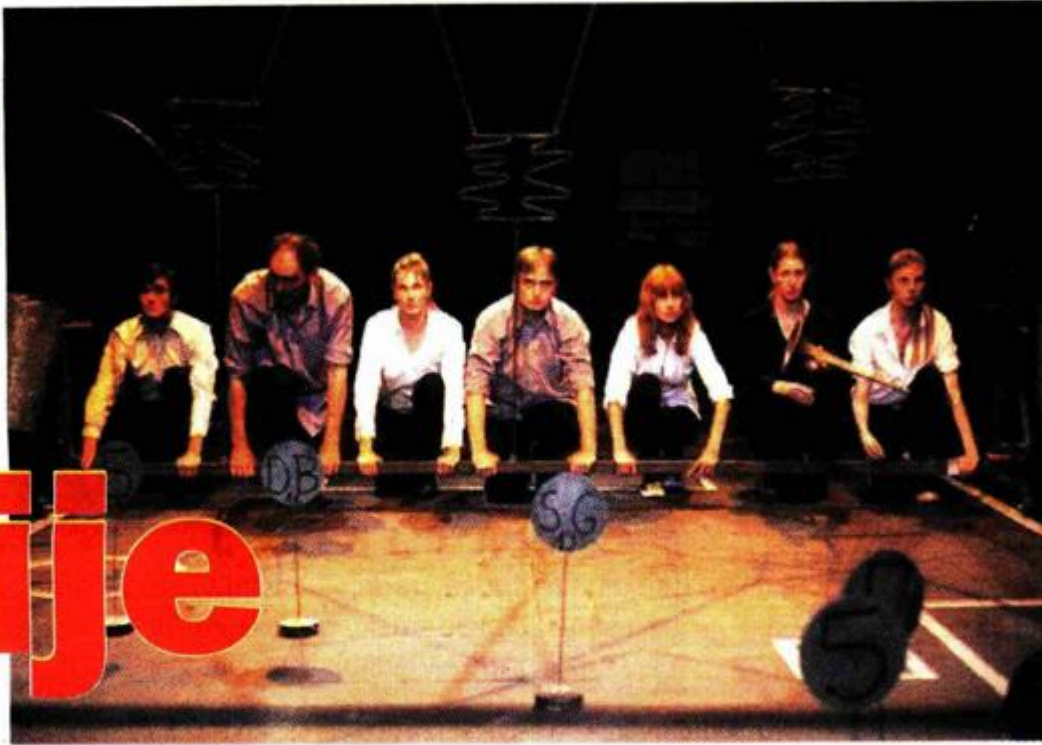
Nova predstava **Damira Bartola Indoša** pod nazivom "Cefas", nastala u suradnji s **Tanjom Vrvilo** u Teatru &TD, posjeduje sve kvalitete zrelosti jednog avangardnog autora kojeg ne napuštaju društveni angažman i svježina ni nakon 35 godina rada. Njegovo Kugla glumište imalo je razne, tvrde i meke faze u svom djelovanju, ali Indoš je uvijek ostao vjeran radikalnom scenском izrazu i intelektualnoj nepokornosti. Predstava "Cefas" govori o prvim političkim atentatorima na ovim prostorima, ali Indoša i njegov ansambl zapravo je zanimao duh pobune u mediokritetskom društvu kakvo je naše.

Revolucionarni scenski haiku

Vrijedno je podsjetiti se na nešto što djeluje tako današnje: neposredno pred Prvi svjetski rat u Zagrebu srednjoškolskoj i studentskoj omladini bio je pun kufer austrougarskih činovnika, malograđanskog "onak kak se šika" morala i političke prostitucije domaćih stranaka. Oni nisu htjeli živjeti u zagušljivoj provinciji velelepne "Kauund-Kakanije", već su se željeli povezivati sa svojim drugovima iz Ljubljane, Praga i Beograda i sanjali su bratstvo i slobodu. Kružok, u kojem je najmlađem članu bilo 15 a najstarijem 25

ci e cije

godina, odlučio je, po sistemu ravno u glavu, da upuca **Slavka Cuvaja**, tadašnjeg hrvatskog bana kojeg je instalirala Pešta. Atentat na tog Cuvaja, kojeg je **Krleža** nazivao "krvolokom i tiraninom vlastitog naroda", nije uspio, a atentatori su otišli što na vješala što u emigraciju.

Danas, kada su hrvatski tzv. intelektualci opće prakse uglavnom mrtva puhala i mudroseri domaće medijske scene, impresivno izgleda popis junaka jedne davne epohe. Ti "nomadi nulte generacije", kako ih naziva Indoš, bili su braća **Kamov** (koji su osnovali grupu "Cefas"), **Tin Ujević**, **August Cesarec**, **Oskar Tartaglia**, **Kamilo Horvatin**, **Đuro Cvijić**, **Ulderiko Donadini**, **Miroslav Krleža** i drugi. Mnogi su završili u zatvoru u Mitrovici, koji je August Cesarec nazivao "Evropa pod ključem", neki, koji su sebe nazivali "Stenjevačkom republikom", spremljeni su u ludnicu, a Tin Ujević (jeste li to znali?) otišao je u Legiju stranaca... Cijela grupa je sebe nazivala "naprednjacima", a među njima su postojale i "revolucionarke" **Milica Semelić** (djevojka atentatora **Luke Jukića**), **Sanda Hrubí**, **Alica Cvijić** i **Zora Ruklić**. Ova posljednja je u "Vjesniku" u 1970-im godinama rekonstruirala tadašnje događaje iz svog izgubljenog dnevnika koji je vodila 1912.

Predstava je napravljena onako kako

to Indoš i Kugla uobičajeno rade: na pozornici je nešto krame i otpadnog materijala i sve djeluje kao laboratorij za put na Mjesec do kojeg nikada neće doći. Konačni cilj Indošu i nije važan. Bitan je princip neslaganja i put za vlastitom zvijezdom. Predstava "Cefas" o zagrebačkim pobunjenicima protječe kao kaleidoskop krhotina bez logičnog reda, s kojima se miješaju sumnjivi zvukovi i čudne radnje. Priča kao da je izašla iz zgloba i izgleda kao tegobno sjećanje kojemu ne nedostaje dostojanstva i ponosa. Taj revolucionarni scenski haiku sastavljen je od samoubilačke geste i radničkog znoja Damira Bartola Indoša, kao i od estetsko-urotničke solidarnosti ostalog dijela ansambla.

Uz Tanju Vrvilo, tu je i glumac **Vili Matula**, koji umjesto da mlati pare u priglupim sapunicama, istražuje društveni angažman i sebe kao glumca u niskobudžetnim predstavama s puno smisla. Tu su još i **Nikolina Majdak**, **Adriana Josipović**, **Kate Marušić**, **Miro Manojlović** i **Damir Prica**, čovjek za klavir u većini Kuglinih projekata.

Arhivsko istraživanje

Važna odrednica ove predstave je arhivsko istraživanje. Autorski tandem Indoš-Vrvilo proučio je u pripremi predstave gomilu dokumen-

tarnog materijala vezanog uz ono vrijeme: od zatvorskih pisama Augusta Cesarca i prozno poetskih radova **Cerine**, Kamova i Krleže, preko anarhističkih spisa **Augustea Blanquija**, do suvremenih tekstova **Antonija Negrija**. Korištena je i odlična knjiga o tom vremenu, "Pobuna omladine 1911-1914" **Josipa Horvata**, koja je ugledala svjetlo dana zahvaljujući časopisu "Gordogan" i **Branku Matanu**. Ta povijesna napeta rekonstrukcija pulsira u predstavi "Cefas", ali ona ovoj izvedbi daje i presudnu oštricu aktualnosti. U vremenu bez televizije, interneta i mobilnih telefona, postojala je u Hrvatskoj jedna generacija koja je bila - mora se to reći - daleko više na vrhu jezika vremena nego što je to ova danas. Da ne govorimo o njezinoj kulturi i obrazovanju (u arhivu postoji popis knjiga koje su u Mitrovici čitali Cesarec i drugovi), junaci te generacije imali su više petlje od ovih danas. Najvažnije od svega - oni su u nešto vjerovali.

Na kraju, predstava "Cefas" bi se negdje u Evropi svojom slobodoumnošću pravila važna na kakvom prestižnom kazališnom festivalu. U Zagrebu, ona igra u slabo osvijetljenom teatru &TD. Ovo drugo čini mi se puno važnije.